

2007 m. balandžio 27 d.

Nr. 16 (750)

Eina nuo 1988 m.

spalto 28 d.

Balandžio 21 d. Kaune, LPKTS buveinėje, įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos XIV ataskaitinis suvažiavimas. Jį pasveikino LPKTS pirmininkas Antanas Lukša. Kaip visuomet, iškilminga renginį delegatai pradėjo Lietuvos himnu, pagerbė į Amžinybę iškeliausius politinius kalinius ir tremtinius, nunešė gėlių prie Laisvės paminklo ir Nežinomojo kareivio kapo. Rimties ir susikaupimo suteikė mjr. kunigo Alfonso Bulotos perskaitytą malda.

Suvažiavime dalyvavo TS PKTF pirmininkas, Seimo narys dr. Povilas Jakučionis, Seimo nariai – prof. Vida Marija Čigrievienė, prof. Arūmantas Dumčius, Vincė Vaidevutė Margevičienė, Kauno meras Andrius Kupčinskis. Sveikindamas delegatus meras padėkojo buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams, kuriems ištisies rūpi Lietuvos kultūra, istorijos išsau-

Suvažiavimo svečiai ir delegatai

gojimas, kurie kupini sumanymu, idėjų ir aktyviai dalyvauja renginiuose, šventėse, akcijose. "Savivaldybėje veikiančioje Pavadinimų, sumanymu ir jamžinimų komisijoje stinga patriotiškai nusitei-

kusių žmonių, galinčių įprasti Lietuvai ir mūsų miestui reikšmingas datas, tad kviesčiu į šią veiklą įsiitraukti jūsų žmones", – sakė A. Kupčinskis. Meras pastebėjo, kad ne tik Vilniuje, Lu-

kiškių aikštėje, bet ir Kaune turėtų iškilti paminklas Laisvės kovotojų atminimui. "Tikiu, jums padedant, inicijuosime, kad toks paminklas atsirastų ir Kaune".

Seimo narės – V.M. Čig-

rievienė ir V.V. Margevičienė pasveikino suvažiavimo delegatus, pakvietė visus aktyviai dirbtį ir kartu šalinti Lietuvos skaudulius. LPKTS Panevėžio aps. koordinatorius, Lietuvos sajūdžio tarybos narys Algirdas Blažys sveikino suvažiavimo delegatus ir linkėjo vaisingo darbo.

TS PKTF pirmininkas dr. P. Jakučionis kalbėjo apie savivaldybių tarybų rinkimus, analizavo jų rezultatus ir pasidžiaugė, kad juos laimėjo Tėvynės sajunga. Kalbėdamas apie Seimo darbą P. Jakučionis palietė Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto veiklą, vangiai vykstanti liustracijos įstatymu pataisų priėmimą. Pranešėjas kritiškai atsiliepė apie siūlomas įvesti "Sodros" įmokų ribas, palietė jaunimo patriotinio auklėjimo problemas.

(keliamas į 4 psl.)

Kol gyva atmintis

Balandžio 18 d. Kaune, LPKTS salėje, įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos bei Kauno pedagogų kvalifikacijos centro surengta konferencija „Lietuviai tautos pasipriešinimo istorija“. I ji buvo pakvieti Kauno apskrities bei miesto istorijos ir piliečių ugdymo mokytojai.

Prasminga ir aktualia, kad ši konferencija surengta ankstyvą pavasarį, dar nepasibaigus mokslo metams. Tai su teikia galimybę apžvelgti nuveiklus darbus, paanalizuoti, pasidalinti patirtimi. Perskaitytu pranešimai ir gauta vertinga informacija padės istorijos mokytojams išradinėti ir vaizingiai dirbtis naujaisiais mokslo metais.

Konferenciją vedė Seimo narė Vincė Vaidevutė Margevičienė.

Išsamų pranešimą perskaitė istorikas prof. Antanas Tyla. Jis apžvelgė 1944–1953 metų Laisvės kovų Lietuvoje aspektus, išryškino partizanų vadų vaidmenį, partizaninio karo Lietuvoje ypatumus. A. Tyla sakė: "Partizanai sugėbėjo įkurti vieningą karinę vadovybę, įtvirtino pasipriešinimo okupacijai savimonę, Laisvės kovotojai kūrė pilietinę ir socialinę viziją, kurios nuostatos aktualios ir dabartinėje Lietuvoje. Tai rodo, kad daugelis partizanų išskel-

tū idėjų yra universalios laiko atžvilgiu ir tapačios valstybės gyvenime. Jos neatsiejamai susijusios su mūsų problemomis ir mąstysena".

Apie Pasipriešinimo istorijos dėstymo ypatumus konferencijos dalyviams pasakojo Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos istorijos mokytoja B. Bujauskienė. Gimnazijoje jau penkerius metus dėstomas Pasipriešinimo is-

mės Nijolės Gaškaitės knyga „Pasipriešinimo istorija 1944–1953 m.“ ir grupės autorių sudaryta knyga „Lietuvos partizanai...“ Radę įdomų straipsnį, naują knygą, kurioje aprašomas partizaninis karas, dauginame, dalijamės arba konspektuojame. Ji apgailestavo, kad mokyklose trūksta medžiagos šiai temai plėtoti, o mokytojams – tinkamai pasiruošti pamokoms. B. Bujauskienė padėkojo Marijampolės Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejaus

LGRTC Atminimo programų skyriaus darbuotoja Inga Kuzničiova apžvelgė edukacinės veiklos iniciatyvas

torios kursas, tame daug valandų skirta partizaniniams kariui. Tai labai reikšmingos ir prasmingos pilietinio ugdymo pamokos. „Didei galimybė ir pagalbinės literatūros per daug neturime, – sakė istorijos mokytoja. – Vadovauja-

darbuotojui A. Lelešiui, kuris, pasirodžius naujam vertinam leidiniui apie rezistencijos laikotarpi, parengia santraukas, konspektuoja įdomesnius straipsnius ir pateikia mokykloms.

(keliamas į 4 psl.)

LPKTS XIV ataskaitinis suvažiavimas

riejienė ir V. V. Margevičienė pasveikino suvažiavimo delegatus, pakvietė visus aktyviai dirbtį ir kartu šalinti Lietuvos skaudulius. LPKTS Panevėžio aps. koordinatorius, Lietuvos sajūdžio tarybos narys Algirdas Blažys sveikino suvažiavimo delegatus ir linkėjo vaisingo darbo.

TS PKTF pirmininkas dr. P. Jakučionis kalbėjo apie savivaldybių tarybų rinkimus, analizavo jų rezultatus ir pasidžiaugė, kad juos laimėjo Tėvynės sajunga. Kalbėdamas apie Seimo darbą P. Jakučionis palietė Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto veiklą, vangiai vykstanti liustracijos įstatymu pataisų priėmimą. Pranešėjas kritiškai atsiliepė apie siūlomas įvesti "Sodros" įmokų ribas, palietė jaunimo patriotinio auklėjimo problemas.

(keliamas į 4 psl.)

Lietuvos laisvės kovos sajūdžio suvažiavimas

Kaip priesaika gyviems ir žuvusiems skamba maestro Antano Paulavičiaus partizanų himnas. Dainuoja Prisikėlimo apyg. Laisvės kovotojų ansamblis "Vidurnaktį nežuvė". Kauno įgulos karininkų ramovės salė pilnulėlė. Stovi susimąstę žilagalviai kovotojai, rėmėjai ir ryšininkės. Lėtai žingsniu įnešama valstybiinė ir LLKS štabo vėliavos, o

Balandžio 21 d. į suvažiavimą atvyko daug gerbiamų svečių. Tai – Kauno meras Andrius Kupčinskis, Lietuvos kariuomenės Lauko pajėgų vadas brig. gen. A. Pocius, dim. gen. J. Kronaitis, Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadas plk. A. Plieskis, Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomojo pulko Rukloje vadas plk. A. Duda-

Garbingi LLKS suvažiavimo svečiai (iš kairės): A. Kupčinskis, E. Simanaitis, J. Sirvinskas, A. Dudavičius, A. Skokauskienė, O. Voverienė

balkone nuleistos visų devynių Lietuvos partizanų apygarą vėliavos, čia atneštos po šv. Mišių Šv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) bažnyčioje. Jas aukoję partizanų kapelionas mons. plk. Alfonsas Svarinskas.

vičius, kapelionas mons. Svarinskas, Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. J. Širvinskas, Kauno apskrities Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės vadas ltn. R. Dunauskas.

(keliamas į 5 psl.)

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XIV suvažiavimo, įvykusio balandžio 21 d. Kaune, priimti pareiškimai

Dėl politinės padėties

Svarbiausiais pastarojo meto Lietuvos vidaus politikos įvykiais Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XIV suvažiavimas laiko metų pradžioje įvykusius savivaldybių tarybų rinkimus, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto atliką Valstybės saugumo departamento veiklos tyrimą ir Seimo Tėvynės sąjungos frakcijos paramos G. Kirkilo Vyriausybei svarstymą.

LPKTS kartu su Tėvynės sąjunga džiaugiasi gerais savivaldybių tarybų rinkimų rezultatais. TS rinkimuose sulaukė didžiausio iš visų partijų rinkėjų pasitikėjimo, laimėjo daugiausia balsų. Bet kartu tenka apgailestauti, kad derybos dėl valdančiųjų koalicijų savivaldybėse sudariniuojimo vyko mažiau sekmingai ir merų pareigybų iškovota mažai. Ypač apmaudžios nesėkmės Vilniuje, Klaipėdoje, Marijampolėje, Utenoje, Jurbarko, Kalvarijoje ir kai kuriose kitose savivaldybėse netik dėl destruktyvios Socialdemokratų partijos atstovų veiklos, bet ir dėl tradicinių sąjungininkų LKDP ir LLS atstovų protu nesuprantamo priešisko elgesio Tėvynės sąjungos atžvilgiu.

Visi drauge dėsime daug daugiau pastangų, kad per artėjančius Seimo rinkimus pasiektume geresnių rezultatų.

Valstybės saugumo veiklos tyrimas atskleidė ir paviešino keletą aukštų valstybės pareigūnų nusikalstamus korupcinus ryšius su Rusijos specialiųjų tarnybų pagalba įkurta UAB "Dujotekana" ir jų mėginiu neteisėtais būdais valdyti politinius ir ūkininkus procesus Lietuvoje. Du svarbiausi šio „detektyvinio serialo“ "herojai" – buvę Užsienio reikalų ministerijos sekretorius A. Januška ir VSD generalinis direktorius A. Pocius, atrodo, bus priėję lieptogalą. Tačiau jie visomis išgaliemis stengiasi išlikti politikos paviršiuje. Pirmasis atsistatydino, bet perėjo dirbtį premjero G. Kirkilo patarėju. Antrasis parašė atsistatydinimo prašymą, bet tebedirba senos pareigose iki šiolei.

Dėl Prezidento, Seimo ir Ministro pirmininko neprincipingo delsimo šie asmenys gali Lietuvos valstybei padaryti daugunkiai pataisomos žalos.

Tėvynės sąjungos frakcija Seime jau metus remia G. Kirkilo Vyriausybei biudžeto ir kitais valstybei labai svarbiais

klausimais, tokiais kaip sveikatos ir švietimo sistemų reformos, gyventojų pajamų didinimo. TS yra įsipareigojusi be rimto pagrindo nekelti interpeliacijos Vyriausybės nariams. Nepaisant to, kad TS frakcija savo įsipareigojimus vykdė, senoji socialdemokratių "gvardija" dėl TS reikalavimų griežiau kovoti su korupcija, sparčiau vykdyti reformas LSDP prezidiumo vardu paskelbė bendradarbiavimą nutraukianti.

Sakytume, "boba iš ratų – ratams lengviau", jei šiuo pretekstu nebūtų į valdžią sugržinama Darbo partija. Manome, kad TS vadovybė elgiasi valstybiškai, neskubėdama nutraukti paramos G. Kirkilo Vyriausybei mūsų valstybei svarbiais klausimais.

Raginame Lietuvos Respublikos Prezidentą, Seimą ir Ministrą pirmininką nedelsiant atleisti iš valstybės tarnybos pareigų A. Janušką ir A. Pocių.

Raginame TS vadovybę ir jos frakciją Seime visomis išmanomomis priemonėmis siekti, kad į valdžią nepatektų populistinės Darbo ir liberaldemokratų ("Tvarka ir teisėsingumas") partijos.

Dėl Lietuvos kariuomenės principinės struktūros ir ribinio karių skaičiaus

Seime svarstomas nutarimo projektas, kuriuo siekiama paspartinti kariuomenės reformą, greičiau pereinant prie profesinės karos tarnybos sistemos. Siūloma sparčiau mažinti privilimosios pradinės karos tarnybos karių skaičių, mažinti aktyvųjų rezervų ir laipsniškai didinti karių profesionalų skaičių, tuo pačiu mažinant bendrajį kariuomenės karių skaičių iki 16 750.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, kuri savo gretose jungia keletą tūkstančių partizanų ir kitų Laisvės kovų dalyvių, yra labai susirūpinusi, kad vykdant tokią reformą praktiskai jau yra sunaikinta krašto teritorinės gynybos sistema, naikinamos Krašto apsaugos savanorių pajėgos. Sumažinant šauktinių kariuomenę iki simbolinio skaičiaus išnyksta gyvas ryšys tarp kariuomenės ir vienuomenės, jaunimas netenka galimybės vykdyti savo konstitucinės prievolės – reikalui

esant stoti ginklu ginti savo valstybę, nes jų niekas nemoka elgesio su ginklu ir nesuteikia kario įgūdžių.

Manome, kad kol nėra pasiūlyta alternatyvių jaunimo karinio parengimo Tėvynės gynybai būdų, negali būti mažinama šauktinių kariuomenė ir Krašto apsaugos savanorių pajėgos.

Kreipiamės į Lietuvos Respublikos Prezidentą, kaip vyriausiąjį kariuomenės vadą, Lietuvos Respublikos Ministru pirmininką ir Lietuvos Respublikos Seimą, ragindami kuo greičiau sukurti jaunimo karinio parengimo Tėvynėi ginti sistemą ir, kol tokia sistema nepradės veikti, nemažinti šauktinių kariuomenės ir Krašto apsaugos savanorių pajėgų.

Negalima pamiršti, kad Lietuva yra NATO ir ES pasienio valstybė, iš dviejų pusės supama nestabilios ekonomikos ir nedemokratiškų valstybių. Dėl to negalime silpninti savo nacionalinio saugumo garantų.

Dėl Laisvės paminklo statybos Lukiškių aikštėje

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga yra labai susirūpinusi dėl pernelyg ilgai užsitęsusio Laisvės paminklo statybos ir Lukiškių aikštės tvarkymo projektavimo konkurso sąlygų rengimo Vilniaus savivaldybėje. Atrodo, lyg konkursas yra sąmoningai vilkinamas.

Buvę Lietuvos Respublikos Ministras pirmininkas A. Brazauskas ir Vilniaus miesto meras A. Zuokas, atsakydami į 25 Seimo narių prašymą, dar 2005 m. raštu buvo pažadėjė, kad Laisvės paminklo statyba ir Lukiškių aikštės tvarkymas bus pradėti 2006 m. rudenį ir užbaigt iki 2009 metų. Abu pažadų neįvykdę pareigūnai savo valdžios postus jau paliko. Naujasis premjeras G. Kirkilas ir Vilniaus vicemeras V. Karčiauskas į tu pačių Seimo narių paklausimą vėl atsakė, kad 2006 m. gruodžio 6 d. Vilniaus taryba patvirtins konkurso sąlygas ir netrukus pradės projektavimo ir statybos darbai. Dar kita pažadėta data buvo 2007 m. vasario 16-oji. Deja, iki šios dienos konkurso sąlygos dar nepatvirtintos. Daubar jau aiškėja, kad Laisvės paminklo statybos pabaiga gali būti nukelta po 2009 metų.

Tuo tarpu Lietuvos vardo paminėjimo 1000-mečio jubili

liejus sparčiai artėja. Vilnius taps Europos kultūros sostine. Būtų labai prasminga, kad Vilnius jubiliejų pasitiktų 1000-mečių kovas už laisvę ir teisę gyventi laisvų Europos tautų bendrijoje įprasminančiu didingu ir išraiškingu Laisvės paminklu. Gaila, kad paminklo statyba vilkinama.

Mūsų nuomone, Lukiškių aikštė turėtų tapti Laisvės kovų memorialo centru. Memorialas turėtų apimti buvusių KGB pastatų kompleksą iki Paménkalnio "Tautos namų" pietuose ir iki Šiuolaikinio meno muziejaus už Baltojo tilto šiaurėje. Toks Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos siūlymas 1997 m. buvo įteiktas Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui. Manome, kad Laisvės paminklo ansamblyje turėtų būti Nežinomojo kario ir Nežinomojo partizano kapai bei Amžinoji ugnis. Memoriale turėtų atsiispindėti 1795–1990 m. kovos už Laisvę.

LPKTS XIV suvažiavimo delegatai dar kartą ragina LR Vyriausybę ir naujai išrinktą Vilniaus tarybą nedelsiant pradėti Laisvės paminklo ir Lukiškių aikštės tvarkymo projektavimo ir statybos darbus ir užbaigt juos iki jubiliejinį 2009 metų.

LPKTS XIV suvažiavimo priimtas rezoliucijas spausdinime kitame „Tremtinio“ numeryje

Dėl liustracijos įstatymų paketo

Suvažiavimas dėkoja Lietuvos Respublikos Seimui, priemusiam Dokumentų ir archyvų įstatymo pataisais ir tuo atverusiam Ypatingojo archyvo fondus visuomenei ir tyrejams.

Valstybei ir tautai nusiskaltusių okupantų represinių organizacijų archyviniai dokumentai tapo prieinami tų nusiskaltimų aukoms, mokslo tyriantojams, žurnalistams ir raštojams. Viešumas apsunkins Rusijos slaptųjų tarnybų pastangas šantažu priversti buvusių KGB agentus ir toliau vykdyti tų tarnybų nurodymus.

Tačiau Lietuvos Respublikos Seimas jau daugiau nei dve-

juos metus svarsto 19 liustracijos įstatymų projektų paketą: nesutelkia politinės valios jiems priimti. Įstatymų projektais kas savaite vis išbraukiami iš Seimo posėdžių darbotvarkės.

Manome, kad kai kurių Seimo frakcijų mėginimai procedūrinėmis manipuliacijomis trukdyti liustracijos įstatymų priėmimą reiškia ne ką kita, kaip mėginius paslepsti ir apsaugoti galimai jų partijų gretose esančius ir aukštus postus valstybės tarnyboje užimančius buvusių KGB slaptuosius bendradarbius ir KGB rezervo karininkus, kurie šiuos savo biogra-

fijų faktus yra nuslėpę.

Akivaizdu, kad tokią dvi veidžių asmenų buvimas aukštose valstybės tarnybos pareigose gali labai pakenkti (ir jau pakenkė) nacionalinio saugumo interesams ir tarpautiniam Lietuvos valstybės įvaizdžiui. Dėl to raginame Seimą liautis manipulioti procedūromis ir nedelsiant priimti svarstomus liustracijos įstatymų projektus.

Reikalaujame viešai paskelbti buvusių KGB ir kitų SSRS slaptųjų tarnybų rezervo karininkų sąrašus ir neprisipažinusį slaptųjų agentų bei patikimų asmenų pavardes.

Dėl buvusių politinių kalinių ir tremtinių socialinės padėties pagerinimo

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XIV suvažiavimo delegatai pažymi, kad nepaisant daugkartinių raginimų Lietuvos Respublikos Vyriausybė nesidera su Rusijos Federacijos vyriausybė dėl pensijų mokėjimo už tremties ir įkalinimo metus RF teritorijoje, nereikalaus iš Rusijos kompensacijų už sužalotą buvusių politinių kalinių ir tremtinių sveikatą, dirbant dabar jau Rusijos įmonėse.

Suvažiavimas tikisi ir lau-

gia, kad Vyriausybė pagaliau parodys rūpestį savo piliečių reikalais ir pradės derybas su Rusija dėl pensijų ir kompenzacijų.

Jau daugelį metų bazinė nukentėjusiųjų asmenų valstybinė pensija yra žymiai mažesnė už bazinę socialinio draudimo pensiją. Suvažiavimas ragina Vyriausybę ir Seimą artimiausiu metu padidinti nukentėjusiųjų asmenų valstybinę pensiją iki bazinės socialinio draudimo

pensijos dydžio.

Laikas nenumaldomai bėga. Dauguma buvusių politinių kalinių ir tremtinių jau peržengė 70 metų amžiaus ribą. Juos kamuoja specifinės ligos. Suvažiavimas ragina Vyriausybę ir Seimą sudaryti sąlygas ligotų buvusių politinių kalinių ir tremtinių nemojam sanatoriniams ir reabilitaciniams gydymui. Kompenzuojamų vaistų ir visuomeninio transporto bilieto kainą kompensiuoja 80 procentų.

Žinios iš Seimo

Seimo priimtas vienas liustracijos įstatymas vis dar negalioja

Balandžio 17 d. Seimo posėdžių salėje dirbant dešiniensiams, o kairiesiems praktiskai nedalyvaujant pagaliau buvo išjūdinti ledai ir pradėtas priiminėti 19 liustracijos įstatymu pataisų ir pakeitimų paketas. Po daugiau nei dvejus metus užsišesusiu diskusijų Seimas buvusius KGB rezervo karininkus prilygino kadriniams KGB darbuotojams ir įteisino jiems profesinius apribojimus įsidarbinant valstybės tarnyboje. Priimtos įstatymo „Dėl SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) vertinimo ir šios organizacijos kadrinių darbuotojų dabartinės veiklos“ pataisos.

Už šią pataisą balsavo 56 parlamentarai, prieš – 3, susilaikė 13. Vieningai jai pritarė Tėvynės sąjungos frakcija, liberaldemokratai, „pilietininkai“, iš „darbiečių“ tik vienas susilaikė, kitibalsavo „už“. Likusių frakcijų narių balsai pasiskirstė įvairiai. Beje, A. Valionis, kuris neslepija noro grįžti į diplomatinę tarnybą, balsuodamas susilaikė. Tačiau priėmus vieną įstatymą operatyviai susiorganizavę socdemai visų kitų priėmimą sustabdė.

„Liustracijos įstatymai buvo planuoti įtraukti tiek i sauvaitės, tiek i dienos darbotvarę. O socialdemokratai visą laiką kelia aistros, jie boikotuoja visą liustracijos įstatymu paketą. Šį paketą sudaro devyniolika įstatymų. Antradienį pagaliau pavyko vieną priimti. Bet iš karto po to socialdemokratai susitarė su kitais savo sąjungininkais ir nesiregistravo dalyvauti plenariame posėdyje. Kadangi salėje nebuvo 71 parlamentaro, Seimas negalėjo toliau svarstyti ir priimti tiek kitų liustracijos įstatymų, tiek apskritai su štai klausimais neturinčiu nieko bendra projektu. Tiesa, balsų persvara buvo aiški balsuojant dėl kitų liustracijos paketo įstatymų, bet, kaip minėta, nebuvo reikalingo 71 balso, todėl, išskyrus tą vieną, kitų priimti nepavyko. Tiesa, buvo numatyta antradienį balsuoti už visus devynioliką. Bet nebuvo kvorumo, salėje sėdėjo tikapie penkiasdešimt Seimo narių, todėl dabar toliau svarstome, bet nagrinėjame pagal procedūrą „iki priėmimo“, – teigė kai kurių pataisų iniciatorius Seimo narys P. Jakučionis.

Pasak jo, socialdemokratai kalba, kad kreipsis dėl šių įstatymų į Etikos ir procedūrų komisiją, Konstitucinį Teismą: „Jie turi tokią teisę. Bet kokios tų nagrinėjimų perspektyvos, nežinoma. Svarbiausia, ar pasirašys tuos įstatymus Prezidentas. Šią vieną jau priimtą įstatymą Seimo pirmininkas gali pasirašyti ir teikti Prezidentui.“ Deja, jau kitą savaitę paaikėjo, kad Prezidentas neskubės pasirašyti ir leisti įsigalioti net šiam įstatymui, dar tarsis su Seimo frakcijomis.

„Bet esmė ta, kad kitas įstatymas, sekantis po jau priimtojo, kalba apie pirmojo įsigaliojimą, o tas kitas įstatymas nebuvo priimtas. Vadinas, net jei Prezidentas ir pasirašytu įstatymą dėl KGB rezervininkų draudimo dirbtį valstybės tarnyboje, be įstatymo dėl įsigaliojimo anas neveiks. Jei taip ir toliau po vieną punktą priimėsime, iki kadencijos baigos gal ir priimsime visus devynioliką“, – spėjo P. Jakučionis.

Komentuodamas žiniasklaidai nuomonę, esą liustracijos įstatymai būtų priimami tik dėl dviejų žmonių, P. Jakučionis teigė: „Iš tikrujų ne dėl dviejų asmenų vyksta tokia kova. Yra apie 400 asmenų. Ir nemažai jų užima aukštą parėigas ne tik Seime, Vyriausybėje, bet yra ir apskričių viršininkų, kitokių aukštų valstybės tarnautojų. Ir, matyt, dauguma jų yra socdemai. Už tai socialdemokratai ir kariauja. Panaši ir Artūro Paulausko pozicija – griežtai prieš. Suprantama, juk rezervininkais ir kitokiais KGB bendradarbiais daugiausia buvo žmonės, turintys teisinį išsilavinimą. Toje tarnyboje buvo reikalingi tardytojai, teisininkai. Kalbant apie A. Pociaus atleidimą, manau, Prezidentas ir be šito įstatymo būtų teikęs dekretą jį atleisti. Prezidentas konsultuoja su frakcijomis, ką paskirti vietoje jo. Kiek žinau, jis nenori keisti ankstesnės nuomonės dėl Povilo Malakausko. Mūsų partijos pozicija nepakito, bet, manau, dauguma palaikys P. Malakauską.“

Priimtos, tačiau dar neįteisėjusios įstatymo „Dėl SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) vertinimo ir šios organizacijos kadrinių darbuotojų dabartinės veiklos“ patai-

sos numato profesinius apribojimus KGB kadriniams darbuotojams ir KGB bei kitų SSRS specialiųjų tarnybų rezervo karininkams, kurie būtų taikomi 10 metų nuo šio įstatymo įsigaliojimo. Jie negalės eiti pareigų, i kurias skiria Seimas, Prezidentas, Seimo pirmininkas, Vyriausybė arba pirmjeras, taip pat viceministro, ministerijos valstybės sekretoriaus, ministerijos sekretoriaus, valstybės institucijų ar įstaigų vadovų, jų pavaduotojų pareigų. Buve KGB kadriniai darbuotojai ir rezervininkai negalės eiti prokurorų, valstybės kontrolės pareigūnų, statutinių valstybės tarnautojų, valstybės tarnautojų ar civilių statutinių valstybės tarnautojų pareigų krašto apsaugos sistemoje, atlikti tikrosios karo tarnybos. Be to, jiems bus draudžiama dirbtī valstybės tarnautojais VSD, būti diplomatais, eiti pareigas, susijusias su įslaptintos informacijos naudojimu ar tokios informacijos apsauga, vadovauti saugos tarnyboms, strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniams saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatyme nurodytų įmonių vadovais.

Pasak P. Jakučionio, įstatymas numato, kad KGB rezervininkams darbas valstybės tarnyboje būtų draudžiamas iki 2009 m.

„Iki 2009 metų ribojimai numatyti tiems, kurie prisipažino, o tiems, kurie neprišipažino, būtų draudžiama dirbtī valstybės tarnyboje iki 2011 m. Įsigaliojus įstatymui, darbdavys, remdamasis liustracijos įstatymais, turėtų įspėti ir atleisti tokius darbuotojus, o jeigu tokis darbuotojas pats prisipažintų, darbdavys jam išmokėtų trijų mėnesių dydžio išeitinę pašalpą ir atleistų. Bet aišku: delsiant priimti įstatymus draudimo dirbtī valstybinį darbą laikas sutrumpėja.“

Savastračis „Veidas“ pateikia spėjimą, esą jeigu socdemai užvilkintų liustracijos įstatymu priėmimą iki kadencijos pabaigos 2008-ųjų spalį, tai KGB rezervininkams būtų sukurtas lyg senaties terminas. Mat įstatymas apribojimus prisipažinusiesiems numato, kaip aukščiau minėta, tik iki 2009 metų.

Ingrida VĖGELYTĖ

Reikalaujama stalinizmą sulyginti su nacizmu

Balandžio 19 d. Lietuvos teisingumo ministras Petras Baguška dalyvavo Liuksemburge įvykusiam Europos Sąjungos Teisingumo ir vienaus reikalų tarybos susitikime, kuriamo buvo svarstomas pagrindinio sprendimo dėl kovos su rasizmu ir ksenofobia projektas.

Europos Sąjungai pirminkaujanti Vokietija tikėjosi, kad ši sprendimą pavyks greitai priimti. Tačiau, turint omenyje, kad teisės aktui priimti reikalingas visų ES valstybių narių pritarimas, abejotina, ar tai pasiekti pavyks. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Seimo patvirtinta pozicija šiuo klausimu yra principinga, tai yra pagrindinio sprendimo tekstanti turi būti įtrauktas ir Lietuvos Respublikos pasiūlymas, kuriuo hitlerizmo ir kitų totalitarinių režimų vykdyti nusikaltimai bei jų menkinimas ar neigiamas teisiškai privalo būti traktuojami vienodai.

Teisingumo ministerijos Viešųjų rysių departamento direktorė Julija Šliažienė informavo, kad Lietuvos teisingumo ministras P. Baguška pateikė Lietuvos principinę poziciją dėl to, kad totalitarių režimų – tiek nacizmo, tiek stalinizmo – vykdyti nusikaltimai bei jų menkinimas ar neigiamas teisiškai privalo būti traktuojami vienodai.

„Socialinio ir politinio genocido mastai, patirti Lietuvoje ir kai kuriose kitose Rytų ir Vidurio Europos valstybėmis“

bėse po Antrojo pasaulinio karo, turi būti įvertinti. Europos Sąjungos narių istorinė patirtis turi būti traktuojama vienodai. Lietuva siekė, siekia ir sieks, kad nacistinių ir stalinistinių nusikaltimų teisinius vertinimas būtų vienodas“, – teigė ministras.

Po ministrų diskusijos Vokietija, mėgindama rasti kompromisą šiai klausimai, pateikė naujų pasiūlymų Ministerijai Tarybos deklaracijai, kuriais smerkiami totalitarinių režimų vykdyti nusikaltimai.

„Europos integracija rodo, kad išmokome skausmingas istorijos pamokas“, – rašoma deklaracijoje. Europos Komisijai pavedama organizuoti europinio masto svarstymus apie totalitarinių režimų vykdytus nusikaltimus bei nusikaltimus žmogiškumui ir karo nusikaltimus. ES ministrai pabrėžė būtinybę deramai atitaisyti skriaudas ir, esant reikalui, Komisija turi pateikti siūlymus dėl atitinkamų ES teisės aktų.

Lietuvos teisingumo ministras mano, jog tai svarbus žingsnis įtraukiant Lietuvai aktualius istorinius teisingumo klausimus į Europos Sąjungos darbotvarę. Galutinis jų įsigalojimas bus įmanomas po aptarimo ir patvirtinimo Lietuvos Vyriausybėje ir Seime. Tikimasi, kad šiai Lietuvos pozicijai pritaras Estijos bei Latvijos teisingumo ministras.

Ingrida VĒGELYTĖ

Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto informacija

Ketinama didinti pensijas

Socialinių reikalų ir darbo komitetas po svarstymo pritarė įteisinti priedą už stažo metus asmenims, išgijusiems didesnį kaip 30 metų valstybės socialinio pensijų draudimo stažą. Šiuo įstatymo projektu taip pat siūloma sustoti senatvės ar netekto darbingumo pensijos skyrimą iš naujo, pagal naujus duomenis, pensijos gavėjo prašymu, kai jis išgyja papildomą ne mažesnį kaip vienerių metų valstybinių socialinio pensijų draudimo stažą dirbdamas pagal darbo sutartį, narystęs ar tarnybos pagrindu.

„Priėmus šį įstatymą Valstybinių socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo

ministerijos teritoriniai skyriai be asmens prašymo paskirs ir nuo 2007 m. liepos 1 d. išmokės priedą už stažo metus valstybinių socialinio draudimo senatvės, netekto darbingumo (invalidumo), ištarnauto laiko pensijų gavėjams, sulaukusiems senatvės pensijos amžiaus arba pripažintiems nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais), taip pat senatvės pensijų, paskirtų pagal Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą, gavėjams,“ – informavo LR Seimo narė, Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto narė Virginė Vaidevutė Margevičienė.

LPKTS XIV ataskaitinis suvažiavimas

(atkelta iš 1 psl.)

Metinę veiklos ataskaitą pateikė LPKTS pirmininkas A.Lukša. Jis paminėjo per ataskaitinį laikotarpį nuveiktus svarbiausius darbus, įvykusius renginius, vertingas iniciatyvas. Tai – dainų šventė „Leiskit Tėvynę“ Alytuje, žygiai Tauro ir Algimanto partizanų kovų takais, sąskrydžiai – LPKTS jaunesniosios kartos Kreivakiškyje, kasmetinis Ariogaloje, Kalniškės mūšio metinės, J.Lukšos-Daumanto (Skirmanto) 85-osios gimimo ir 55-osios žūties metinės. Ant darbo stalo vėl nauji projektais ir kitų renginių scenarijai: bus pagerbtos partizanų Motinos, pritvirtinant prie

paminklų simbolines lentelės, bus išleistas paminklų ir memorialų fotografijų albumas, netrukus duris atvers atnaujintas Kauno rezistenčios ir tremties muziejus. Aptarta ir įvertinta LPKTS finansinė ūkinė veikla, komitetų darbas. Už paramą ir supratimą A.Lukša padėkojo Amerikoje gyvenančiai lietuviui Rožei Šomkaitei.

LPKTS valdybos darbo ataskaitą perskaitė LPKTS valdybos pirmininkė Jūratė Marcinkevičienė.

Revizijos komisijos ataskaitą ir LPKTS metinę finansinę ataskaitą perskaitė LPKTS tarybos pirmininkas Edvardas Strončikas. Etikos ir procedūrų komisijos atas-

LPKTS valdybos pirmininkė Jūratė Marcinkevičienė

kaitą – šios komisijos pirminkas Albinas Gutauskas, pasidžiaugės, kad per ataskaitinį laikotarpį nebuvo konfliktniu situacijų ir šiai komisijai neteko jų spręsti.

Suvažiavimo delegatai priėmė penkis pareiškimus ir dvi rezoliucijas (spausdiname atskirai).

Diskusijoje dalyvavo LPKTS valdybos narys P.Musteikis (Vilnius), filialų pirmininkai – G.Kazlauskas (Druskininkai), M.Babonas (Garliava), A.Vizbaras (Raseiniai), J.Juodžbaliene (Alytus), V.Kaziulionis (Varėna), V.Buškevičius (Marijampolė) ir kiti.

“Tremlinio” inf.
Jolitos Navickienės nuotr.

(atkelta iš 1 psl.)

Kai buvo tiesiog išgraibsta N.Gaškaitės knyga „Paspriešinimo istorija...“, mokytojas A.Lelešius ją padaugino ir padovanojo mokykloms. Mokytoja paminėjo labai prasmigą Marijampolės švietimo centro surengtą seminarą savivaldybės mokytojams, kuriam vadovavo Marijampolės kolegijos dėstytojas J.Gustaitis. B.Bujauskienė neabejoja, kad mokiniams išsisavinti dėstomą medžiagą, geriau pažinti nuožmaus pasipriešinimo laikotarpio dvasią padeda rašinių konkursai, mokinį parengti pranešimai. Nemažo dėmesio susilaukė atviras laiškas partizano Motinai. Laiškus mokiniai rašė pasitelkę išmonę, literatūrinius gebėjimus, savo jausmus. „Mūsų mokyklai teko didelė garbė ir atsakomybė, kai 2006 metais Kazio Griniaus gimnazijoje, istorijos pamokoje, dalyvavo Prezidentas Valdas Adamkus,“ – sakė mokytoja B.Bujauskienė. Mokiniai susidomėjimui didelės įtakos turėti Marijampolės Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejus, kurio eksponatai supažindina su partizanų buitim, jų kūryba. Apsilankę muziejuje mokiniai geriau suvokia partizanų patriotinį nusiteikimą ir jų meilę Tėvynėi. Mokykla turi kompaktinę plokštelię su filmu „Vienui vieni“ įrašu – jis padeda moksleiviams geriau suvokti pasipriešinimo epochos dvasią.

„Rokų apylinkės partizanų kūryba“, – tokiai temą pasirinko Rokų vidurinės mokyklos istorikai. Istorijos mokytojas A.Baliukevičius sakė, jog talkinant mokiniams ir uoliai dirbant mokytojams išleistas rinkinėlis „100 dainų kariams“, kuriamo nemažai dainų rezistencijos tema. Rengiamasi išleisti naują ka-

riškų dainų dainyną. Rokų vidurinės mokyklos merginų kvartetas konferencijos dalyviams padainavo kelias partizanų kadaise dainuotas dainas, tarsi patvirtindamas, jog ši mokykla domisi pasipriešinimo metų folkloru ir stengiasi jį išsaugoti. Rokų mokiniai dalyvauja Ruklos mokomojo pulko rengiamuose žygiuose. Šios išvykos lyginamos su Lietuvos partizanų kovomis ir jų atliktais žygarbiais.

nisterijos, Vilniaus vidurine mokykla „Lietuvių namai“, Lietuvos nacionaliniu radiju ir televizija. Konkurso dalyviai rašė rašinius, istorines apybraižas, vyko piešinių bei dainų konkursai. Geriausi rašiniai publikuojami knygose – „Nelaisvės metų atspindžiai“, „Prakalbinta praeitis“, „Lietuvos kovų už laisvę, kariuomenės bei netekčių istorija“, „Tarp vakar ir šiandien“. Moksleivių piešiniai buvo eksponuojami prie

vertino jaunų žmonių domėjimą rezistencijos laikotarpiu. Apie tai byloja vis didesnis ir renginių, ir konkursų dalyvių skaičius.

LPKTS pirmininkas Antanas Lukša, pasveikindamas Kauno apskrities istorijos mokytojus, linkėjo jiems ištvermės, išradinguo nelengvame jų darbe ir prisiminė partizaninės kovos epizodus, kuriuos teko išgyventi jam asmeniškai, prisiminė baudžia-

Konferencijos dalyviai ir svečiai

Jolitos Navickienės nuotraukos

LGGRT centro Memorialinis departamentas atliko tyrimą „Pokario istorija jauniui“. Pagrindiniai kriterijai, kuriais vadovavosi departamentas: skatinti ir ugdyti jaunimo pilietiškumą, puoseletių tautinius jausmus ir istorinę atmintį, kūrybinius gebėjimus. Konkursą „Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija“ LGGRTC Memorialinis departamentas rengė kartu su Švietimo ir mokslo ministerija, Vilniaus mokytojų namais, Valstybiniu pilietinio pasipriešinimo rengimo centru prie Lietuvos krašto apsaugos mi-

mujų būrių veiksmus ir bebaimius jaunus virus toje nelygioje kovoje. „Mūsų nenugalėjo, neprivertė okupantas jaunimo eiti į sovietų kariuomenę, nes ši mobilizacija buvo neteisėta. Vyrai ėjo į miškus ir garbingai žuvo už Lietuvos laisvę. Tuo kiekvienas iš jų prisdėjo prie nepriklausomybės atkūrimo. Amžina garbė jiem“, – sakė A.Lukša. Paskaitintas maestro Antano Paulavičiaus, LPKTS pirmininkas padainavo giesme tapusią dainą „Partizano Motina“.

Marijampolės Tauro apyg. partizanų ir tremties muzie-

jaus darbuotojas A.Lelešius, patarė, kaip rengti ekskursijas rezistencijos tema. „Ekskursijos rezistencijos ir tremties muziejuose padėtū istorijos mokytojams ir mokiniams geriau išsisavinti rezistencijos medžiagą,“ – sakė A.Lelešius.

Kauno „Purienų“ vidurinės mokyklos mokytojas eksperitas R.Jarmalauskas istorikams priminė, jog artėja dvi Lietuvai svarbios istorinės datos – Lietuvos vardo rašytiniuose šaltiniuose paminėjimo 1000-metis ir Lietuvos kariuomenės 90-metis. „Purienų“ vidurinės mokyklos mokiniai renka istorinę medžiagą, ypač domisi rezistencijos laikotarpiu. „Rengiamės išleisti muzikinį klipą su pokario dainomis ir leidinį apie žymiausius partizanų vadus“, – sakė mokytojas.

Šiomis dienomis pasirodė LPKTS Varėnos filialo pirmininko Vytauto Kaziulionio knygos „Dainavos apygardos partizanų atminties paminklai“ apie Lietuvos partizanų žūties aplinkybes Varėnos rajone sovietų okupacijos metais, jų palaikü pagėskas ir atminimo įamžinimą antras leidimas. Knygą autorius dovanėjo visoms Lietuvos mokykloms.

Konferencijoje dalyvavusiems mokytojams buvo įteikti kvalifikacijos pažymėjimai, kuriuos įsteigė Kauno pedagogų kvalifikacijos centras.

Konferencijos globėja – TS PKTF tarybos pirmininkė, Seimo narė Vincē Vaidevutė Margevičienė. Organizatoriai – LPKTS Kauno apskrities koordinatorė Ona Tamaišaitienė ir kuratoriai: Vilija Jogminienė, Dalia Maciukevičienė ir Jonas Sakelis, bei Kauno pedagogų kvalifikacijos centro metodininkė Vilija Barzdžiuvienė.

Aušra ŠUOPYTĖ

Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio suvažiavimas

(atkelta iš 1 psl.)

Taip pat visuomeninių organizacijų vadovai: Vietinės rinktinės – A. Paulavičius, Birželio 23-iosios sukilėlių A. Žaldokas, prof. O. Voverienė, partizanų vado A. Ramanauskas-Vanago duktė A. Skokauskienė, Šaulių sąjungos jaunuju Šaulių vado pav. K. Dievaitytė, LR Prezidento visuomeninis patarėjas E. Simanaitis.

bą, bet pasipiktinimą kelia draudimas gauti dvigubą pietybę grįžtantiems Tėvynėn piliečiams, kai svetimtaučiams ji buvo lengvai suteikiam. Pranešimą suvažiavimas įvertino teigiamai. Gauti sveikinimai iš LGGRTC Rezistentų teisių komisijos ir Čikagos – Partizanų globos fondo vadovų.

Pagarbiai partizanus sveikino Lauko pajėgų vadas brig.

vėliavomis atvykti į pulko organizuojamą Partizanų pagerbimo šventę.

Saulių sąjungos vadas plk. J. Širvinskas ir Jaunųjų Šaulių vado pavaduotoja K. Dievaičytė palinkėjo visiems geros sveikatos. Už visuomeninę veiklą įteikė apdovanojimus partizanams: Saulių Žvaigždė – Stanislovui Baltrūnui, LSS Vilniaus apskrities Karaliaus Mindaugo Šaulių

I suvažiavimą susirinkę Lietuvos Laisvės kovotojai

Suvažiavimui pirmininkauti išrinkti LLKS štabo viršininkas dim. mjr. V. Balsys ir Prisikėlimo apyg. vadas dim. kpt. J. Mocius. Ataskaitinėme pranešime apie sąjungos veiklą prezidiumo pirmininkas plk. J. Čeponis pažymėjo, kad būtina daugiau eiti į mokyklas, patriotiškai aukleti jaunimą. Pagerbiant žuvusiuosius pernai pastatyti 56 paminklai ir kryžiai. Net tris kartus Lietuvos partizanai lankėsi Latvijoje, kartą – Estijoje ir dalyvavo šių šalių Laisvės kovotojų suvažiavimuose, suėjimuose. Prie Bauskės bus statomas paminklas žuvusiems – ten ilisi ir šeši lietuvių, taip pat bus statomas paminklas prie Skuodo, kur žuvę latvių partizanai. J. Čeponis padėkojo Krašto apsaugos ministerijai, parėmusių knygos apie Didžiosios Kovos ir Algimanto apygardas leidybą, taip pat Lietuvos kariams, puikiai saugantiems tévynę.

Cikagoje (JAV) veikiantis Lietuvos partizanų globos fondas, kuriame vadovauja L. Maskoliūnas, mums teikia didelę finansinę paramą. Už tai esame jiems dekingi. Mažėja mūsų gretos – per metus Amžinojo poilsio palydėti net 24 partizanai ir aštuoni Laisvės kovų dalyviai. Ne nuostatai,

gen. A. Pocius. Jis užtikrino, kad kariai atlikis savo pareigą tévynei, bus ir savanorių, ir samdomujų, padėkojo už kritiką, kuri tikrai reikalinga. Naujasis Kauno meras A. Kupčinskas šiltai sveikindamas suvažiavimą sakė, kad Kaunui seniai reikia paminklo partizanams. Ir jis bus. Dim. gen. J. Kronaitis pasidžiaugė, kad Lietuva gražėja, statosi, bet saugumas nepatikimas. Tai parodė plk. Pociūno žūtis, atkaklūs trukdymai tyrimui, kad tik neišaiškėtų tiesa. Daug problemų dėl energetikos, dujų, naftos, ypač elektros tiekimo. KGB veikia senais metodais – šmeižtu, skaldymu. Aktyviai dalyvavęs judėjime „Kitas pasirinkimas“, juo nusivylė, dabar veikianti „Piliečių santaka“ tikisi nuveikti daug gero.

Prof. Ona Voverienė, kaip visada linksmai ir be rašto, pranešė, kad Lietuva ižengė į naują etapą. Jei iki šiol ejome kaip apšvieti Prometėjo, tai po 2004 m. rinkimų – deja! Mūsų tikslas – išmėžti Augėjaus arkliedes, bet tam reikia lietuviškojo Heraklio...

Ruklos mokomojo pulko vadas plk. A. Dudavičius pasidžiaugė, kad išleista knyga „Partizanai tada ir šiandien“ labai reikalinga mokymui. Jis pakvietė gegužės 19 d. visus su

10-osios rinkt. Trakų Šaulių 6-osios kuopos vado pavaduotojui, III laipsnio Saulių sąjungos pažymėjimo ženklą „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“ – B. Juospaičiui, A. Švenčioniu ir P. Gataveckui.

Mons. A. Svarinskas kalbėjo apie moralę, blogus išpročius ir praše rimtai susirūpinti buvusia kompartijos leidykla, dabar pavadinta „Gairėmis“ ir jos leidžiamomis knygomis, grubiai šmeižiančiomis ne tik pasipriešinimo okupantams kovą ir kovotojus, bet ir mūsų tautą. Ragino nesnausti ir rašyti protestus.

Suvažiavimą sveikino Kauno igulos karininkų ramovės viršininkas mjr. Gediminas Reutas.

Išklausyta ir patvirtinta Revizijos komisijos atstovės Veronikos Gabužienės ataskaita.

LLKS Prezidiumo nutarimu, už nuopelnus, siekiant Lietuvos laisvės, Partizanų Žvaigžde apdovanotos šešios moterys – kovotojos ir rėmėjos, ir 18 Laisvės kovotojų bei karių.

Išrinktas ir patvirtintas naujas LLKS prezidiumas ir štabas. Prezidiumo pirmininku vėl patvirtintas dim. plk. J. Čeponis, štabo viršininku – dim. mjr. V. Balsys.

**Stasys DOVYDAITIS,
LLKS štabo narys**

Soeikiname

Kada suspėjo pralėkti tie metai –
Neše žydejimą, dainavę klestėjimą,
Šnabždėję meilę, barę perkūnais,
Spjaudę ugnim ir kvepéję bijūnais ...

Ilgametę LPKTS Radviliškio filialo tarybos narę, Didžiojo kungiškio Gedimino Radviliškio Šaulių kuopos būriovadę, Lietuvos vietinės rinktinės karių sąjungos narę, Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos narę **Zitą URBONIENĘ** Juibliejaus proga sveikina, stiprios sveikatos, neblėstančios energijos, Dievo palaimos linki

LPKTS Radviliškio filialas

Dekojame

LPKTS pirmininkas Antanas Lukša, LPKTS valdyba ir LPKTS XIV suvažiavimo delegatai už paramą ir supratimą, patriotinį nusiteikimą nuoširdžiai dėkoja JAV lietuviui **Rožei ŠOMKAITEI**, padovanojusiai Lietuvos mokyklos Juozo Lukšos-Daumanto knygą „Partizanai“.

Išspildė legendinio partizano Juozo Lukšos žodžiai: „Lietuvi, brangink pogrindžio spaudą, nes ji kainuoja kraują...“

Kalniškės mūšio partizanai

Minėdami 62-ąias Kalniškės mūšio metines tesiame ilgametės Vilkaviškio krašto muziejaus darbuotojos, kilusios iš Alytaus r. Atesnykeliu k., Gabrielės ALKSNINYTĖS-KARALIENĖS pasakojimą, pradėtą 2005 m. „Tremtinyje“ Nr. 18-21 (651-654) ir 2006 m. Nr. 19-22 (704-707), apie šiam mūšyje dalyvavusius partizanus

Kostantas Šulgauskas-Svogūnas 1922-1945

„Kostantas buvo šaunus vyrukas – darbštus, tvarkinges, dainininkas, – tokiai žodžiais partizaną apibūdino Danutė Miškinytė-Gurevičienė, gerai jį pažinojusi partizanų ryšininkė, gyvenanti Kalvarijoje.

trys broliai Šulgauskai – Antanas, Jonas ir Konstantas, nuo vaikystės likę našlaičiais, gyveno Rūdelės kaime pas stambų ūkininką Mocką. Jie ganė gyvulius, paauge pusberniavo, vėliau buvo samdomi darbininkai. Vyriausias Antanas niekuo neišskyrė, Jonas, g. 1915 m., buvo tarsi šeimos galva – tvarkė visų trijų reikalus: paimdavo algą, rūpinosi apranga. Broliai augo vienas kitą palaikydami. Jie ir savo išvaizda buvo labai panašūs.

Tik Kostantas užaugo stambesnis, šviesių plaukų, mėlynakis, geraširdis. Jonas išmoko siuvėjo amato pas tais laikais Šeštokų parapijoje garsų siuvėjų Uzdžilią. Tapo savarankiškas. Susituokė su Leonadija Burdulyte ir apsigyveno jos sodybėlėje. Tada Jonas prie savęs pasiėmė ir Kostantą, jaunesnį broli. Abu kartu siuvėjavę. Broliai buvo balsinę – kai užtraukdavo „Bijūnėlis žalias“, žmonės, viską me-

tę, klausydavosi. Trečias Šulgauskų brolis liko gyventi Mocukų sodyboje, Rūdelės kaime.

1944 m. prasidėjus antrajai sovietų okupacijai vyko priverstinis vyru žemimas į okupacinių kariuomenę, Antanas Šulgauskas įstojo į tribus Sangrūdoje, vėliau – Kalvarijoje. Brolių keliai išsiskyrė.

Jonas ir Kostantas, jau tarnavę nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje, į okupacinių kariuomenę nestojo ir įsirengę slaptavietes kurį laiką gyveno kaime. 1944 m. žiemą su kita kaimo vyrais pasitraukė į Kalniškės mišką, įstobo į besiformuojančią Jono Neifaltos-Lakūno partizanų būrį.

1945 m. gegužės 16-ąją abu broliai buvo miške, abu su ginklu kovojo prieš užplūdusią okupacinių kariuomenę. Mūšyje žuvo Kostantas. Jonas išliko gyvas: iki kitos dienos pavakarės slėpėsi, vėliau pasiekė Krosnos-Rolių kelią. Praeinančios kaimo moters neišduotas pasiekė kaimo sodybą, paškui – ir savo namus.

Jono Šulgausko šeimai pasuko išvengti okupacinių valdžios represijų. Jis įsidiarbino, užaugino sūnų ir dukterį.

(Bus daugiau)

Apie likimo vingius

Tremtinių prisiminimų literatūra pasipildė LPKTS Druskininkų filialo narės Marijės Janulevičiūtės knyga „Likimo vingiai“. Ijos pristatymą, įvykusį balandžio 15 d. Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejuje, gana gausiai susirinko druskininkiečių, iš įvairių Lietuvos kampelių atvykusių autorės giminaičių, kurorto mokyklų auklėtinė.

Autorė trumpai apžvelgė vingiuotą, kaip ir daugelio jos kartos žmonių, gyvenimo keilią: šviesias vaikystės dienas, žiaurius pokario metus, tremtį. Autorės pasakojimą papildė jos pusseserė Audronės Ptakauskienei ir Saulės Sadeckaitės prisiminimai. Apie knygos ypatumus kalbėjo muziejaus darbuotoja Eugenija Sidaravičiūtė. Ji ypač pa- sidžiaugė, kad knyga iliustruota autorės piešinėliais, kad galimas antras knygos gyvenimas, nes rengiamasi ją išversti į estų kalbą.

Renginį vedė, dainas dainavo ir ištraukas iš knygos skaitė „Ryt“ gimnazijos moksleivai, kuriems vadova-

vo mokytojas A. Brasevičienė ir G. Katčenkinė.

Susirinkusieji buvo malonai nustebinti, kai knygos autorė su pussesere S. Sadeckaitė, staiga atsistojusios salės pakrašty, užtraukė seną partizaną dainą. Žadėjusios sudainuoti tik vieną posmą, salės šiltai sutiktos, jos padaina- vo ją visą. Matyt, balsinga buvo giminė ir turbūt neatsitiktinai knygos autorės sesuo ryšininkė Angelė Bučionienė, 1951 m. žuvusi kartu su vyru

ir dviem kovotojais, turėjo slapyvardį Lakštingala.

Partizaniška daina sudsuno mokytoja G. Katčenkinė. Ji panoro įsigytį dainos žodžius ir išmokyti dainuoti savo mokinius.

Renginys buvo įdomus, todėl laikas prabėgo nepastebimi- mai. M. Janulevičiūtė dosniai dalijo savo knygas visiems atėjuosiems moksleiviams, o susirinkusieji negailėjo jai gėlių.

Gintautas KAZLAUSKAS

Knygos autorė M. Janulevičiūtė (dešinėje) su pussesere S. Sadeckaitė užtraukė seną partizaną dainą

M. Janulevičiūtė (su gėlėmis), mokytojos G. Katčenkinė (kairėje) ir A. Brasevičienė (dešinėje) su moksleiviais prie muziejaus
Autoriaus nuotr.

Varėniškiai turi kuo didžiuotis

LPKTS Varėnos filialo ataskaitinio rinkiminio susirinkimo atgarsiai

Kupini pavasariškos nuotaikos rinkomės į kukliai salę. Čia pirmiausia išvydome paręngtą Dainavos apygardos partizanų atminimo paminklų fotografijų ekspoziciją. Šią parodą numatyta eksponuoti Varėnos rajono mokyklose ir kituose Lietuvos miestuose.

Gegužės 25 d. numatytais žygis „Dainavos apygardos partizanų kovų takais“. Fotografijų ekspozicija padės susipažinti su visais nepriklausomybės metais pastatytais paminklais Dainavos apygardos Laisvės kovotojams.

LPKTS Varėnos filialo valdybos pirmininkas Vytautas Kazulionis savo ataskaitoje trumpai apžvelgė nuveikus darbus. Jis pažymėjo, kad

praėjusiais metais labiausiai orientuotasi į jaunimą. Mes pirmieji pradėjome organizuoti moksleivių rašinių konkursą „Laisvės kovų ir kančių keliais“. Mokiniai entuziastingai émėsi to darbo – lankė buvusius politinius kalinius ir tremtinius, užrašinėjo jų atsiminimus.

Varėnos rajone išriktas Seimo narys Algis Kašėta 1995 m. pasiūlė Varėnos vidurinėse mokyklose surengti konkursą tema „Lietuvos laisvės kovų ir kančių istorija“. Tam pritarė ir Varėnos rajono savivaldybės Švietimo skyrius. A. Kašėta parengė konkurso įstatutus ir programą. Greitai patriotinė idėja paplito po visą Lietuvą. Vytautas

Kaziulionis renka jaunosios kartos konkursų rašinius ir prisipažsta, kad skaitant tenka nubrauktį ašarą.

Laba entuziastingai dirba LPKTS Varėnos filialo buvusių tremtinių ansamblis „Viltis“, jo vadovė – darbštuočė Gražina Kuodienė. Ansamblis dalyvauja visuose renginiuose, patriotine daina kiekvieno širdyje uždega tikėjimą laisve, rodo, kad ji nenugalima ir brangiausia visai mūsų tautai. Valdybos pirmininku vėl išsirinkome mūsų nenuilstantį Vytautą Kazulionį, sekretoriumi – rūpestingąjį Bronių Savicką. Susirinkimą užbaigėme „Vilties“ ansamblis dainomis.

Rožė GUDAČIAUSKIENĖ

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Veronika Kleinotaitė-Voverienė 1905–2007

Gimė Bakaloriškių k., Onuškio valsč., Trakų aps., ūkininkų šeimoje, auginusioje keturias dukteris. 1924 m. ištekėjo už ūkininko. 1943 m. buvo sudegintas visas kaimas. Su keturiais mažais vaikais teko pradėti gyvenimą iš naujo. 1948 m. šeima išremta į Krasnojarsko kr. Partizansko r. Vyriausias sūnus Vytas – studentas atsidurė Vorkutoje, vėliau – ir duktė Stasė. 1961 m. šeima grįžo į Lietuvą. Palūžusios sveikatos Veroniką slaugė vaikų šeimos.

Palaidota Lentvario kapinėse.
Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Lentvario filialas

Danutė Kucinaitė-Šarapovienė 1929–2007

Gimė Jurbarko r. Kalnėnų k. 1945 m. su tėvais, broliais ir seserimis buvo išremta į Tadžikiją. Tais pačiais metais mirė mama. Kad vaikai nebaidautų, tėvas uždarbiavo pas tadžikus. Už tai jis nubaudė 25 m. Danutei tada buvo 15 metų. Mažuosius vaikus atidavė į vaikų namus. Danutė su vyresniais broliais ir seserimis dirbo medvilnės laukuose, vėliau statybose. 1965 m. į Lietuvą grįžo su visa savo šeima. Gyveno Jurbarkų kaime.

Palaidota Jurbarko evangelikų kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiame vyra, seseris ir brolius.

LPKTS Jurbarko filialas

Aldona Olberkytė-Mozuraitienė 1930–2007

Gimė Dirvėnų k., Žygaičių valsč., Tauragės aps., ūkininkų šeimoje. Mokėsi Žygaičių vid. mokykloje. 1948 m. visa šeima: tėveliai, dvi seserys ir du broliai, buvo išremta į Irkutsko sr. Zimos r. Centralnyj Chazano gyvenvietę. Dirbo miško ruošos darbus. 1954 m. ištekėjo už likimo draugo. 1958 m. grįžo į Lietuvą, bet čia apsigyventi neleido. Išvyko į Karelį, 10 metų ten dirbo miško kirtimo darbus. 1968 m. grįžo į Lietuvą, po didelių vargų apsigyveno Klaipėdoje. Užaugino du sūnus. Aldona buvo menininkė. Jos medžio drožiniai buvo eksponuojami parodose.

Palaidota Klaipėdos Lébartų kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiame sūnus ir artimuosius.

LPKTS Klaipėdos filialas

Antanas Juška 1921–2007

Gimė Šilutės r. Kriukų k. daugiavaikeje ūkininkų šeimoje. 1946 m. už ryšius su partizanais Vilniaus karo tribunolo nuteistas 15 m. kalėti ir 5 m. be teisių. Kalėjo Vorkutos lageriuose, dirbo sachtoje Nr. 9. Išleistas iš lagerio 1958 m. Tremtyje sukūrė šeimą. 1960 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Elektrėnuose. Dirbo statybose. Buvo LPKS Elektrėnų poskyrio narys. Užaugino sūnų ir dukterį. Palaidotas Elektrėnų kapinėse.

Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Elektrėnų poskyris

Antanas Paškauskas 1931–2007

Gimė Karužų k., Rudaminos valsč., Seinų aps., ūkininkų šeimoje. Anksti neteko tėvo. Antaujui teko sunkiai dirbtai ūkyje, padėti motinai. Nuo mažens domėjosi technika. 1949 m. su motina ir dvimi seserimis buvo išremtas į Krasnojarsko kr. Užuro r. Učiuimo tarybinį ūkį. Baigė mechanizatorių kursus, dirbo traktorininku. Vedė tremtinę lietuvaite. Sibire gimė sūnus. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Tėvynėje gimė duktė ir sūnus. Keliolika metų vadovavo Rudaminos mechaninėms dirbtuvėms. Buvo „auksinių rankų“ meistras, mėgo dainuoti, padėdavo nelaimės ištikiems žmonėms.

LPKTS Lazdijų filialas

2007 m. balandžio 27 d.

Tremtinys

Nr. 16 (750)

7

Susitikimai

Mūsų, buvusių politinių kalinių bei tremtiniių, gretos retėja. Kaip miela sutiki buvusių likimo draugą, su kuriuo kartu teko vargą vargti, kęsti šaltį ir neapsakomą Tėvynės ilgesį. Galbūt niekas taip žmonių nesuartina, kaip vargas, bendras tikslas ir rūpesčiai. Nors buvo sunkios gyvenimo sąlygos, bet per šventes visi susiburdavome, susinešdavome, kas ką turėdavome, ir švēsdavome. Pirmiausia lyg himnas skambėdavo "Leiskit į Tėvynę"...

Po politinio atsilimo vieni anksčiau, kiti vėliau išskirstėme, apsigyvenome įvairiuose Lietuvos rajonuose, nežinojome vien apie kitus. Šiemet, gegužės 26 d., jau 15 kartą susitiksime Birštone.

Prieš 15 metų Birštone gyvenančios buvusios tremtinės Juozaitytės per "Tremtinį" pakulti, mes, buvę Irkutsko srities Ust Ūdos rajono tremtiniai, atvykome į susitikimą. Visi, kas galėjome, iš įvairių Lietuvos kampelių suvažiavome prie Birštono bažnyčios. Po šv. Mišių gamtoje atšventėme pirmajį pasimatymą. Viisi pasikeitę, po 35 metų sun-

kiai atpažįstami, bet visi tokie artimi ir mieli.

Mūsų gretos pamažu retėja, ne vienas jau iškelia į Amžinybę, jų atminimui uždegame žvakutę. O kaip gera susitikus prisiminti senus laikus! Padėjuojame, kad mūsų Tėvynėje ne viskas gerai, bet mums gera, džiaugiamės, nes susigrąžinome laisvę, nors buvome verčiami pasirašyti: "Aš nenoriu grįžti į Lietuvą, noriu amžinai gyventi Sibire!" Tai buvo didžiausias siaubas.

Per pirmajį susitikimą nutarėme Birštone susitikti kasmet paskutinį gegužės šeštą-

Buvę Irkutsko sr. Ust Ūdos r. tremtiniai Birštone, 2002 m.

Skelbimai

Balandžio 27 d. (penktadienį) Vilniuje, Seimo I rūmų Veidrodinėje salėje, įvyks Taišeto lagerių (Taišetlago, Ozerlago, Angarlago) buvusių politinių kalinių IX suvažiavimas, kurio metu bus pristatyta knyga "Naikintos, bet nenugalėtos kartos kelias. Prisiminimai". Dalyvių, turinčių leidimus į Seimą, registracija nuo 10 iki 11 val. Seimo I rūmų fojė.

Balandžio 27 d. (penktadienį) 10 val. Marijampolėje Šv. Arangelo Mykolo bazilikoje (Bendoriaus g. 3) bus aukojamos šv. Mišios už 1947 m. balandžio 27 d. Gulbinėsių k. žuvusius Tauro apygardos Vytauto rinktinės partizanų stobo pareigūnus: Vytautą Vabalą-Kunigaikštį, Anele Senketę-Pušelę, Antaną Pečiulį-Baritoną ir visus TA partizanus, žuvusius 1947 metais.

11.30 val. Ramybės lauke bus pagerbtas žuvusiuų atminimas. **12.30 val.** konferencija apskrities administracijos salėje (Vytauto g. 28). **14 val.** naujos ekspozicijos lankymas TA partizanų ir tremties muziejue (Vytauto g. 29).

Gegužės 5 d. (šeštadienį) Troškūnuose įvyks Algimanto partizanų apygardos 60-mečio minėjimas. **11 val.** šv. Mišios Troškūnu Švč. Trejbės bažnyčioje. Po šv. Mišių pagerbsime žuvusius partizanus.

Gegužės 6 d. (sekmadienį) 18 val. Klaipėdos Kristaus Karaliaus bažnyčioje (Bokštų g. 10) bus aukojamos šv. Mišios už žuvusias, mirusias ir gyvas Motinas, buvusias partizanes, politines kalines ir tremtines. Po šv. Mišių bažnyčioje koncertuos buvusių tremtiniių ir politinių kalinių mišrus choras „Atminties gada“ ir kiti atlikėjai.

Gegužės 13 d. (sekmadienį) įvyks Kalniškės mūšio minėjimas. **12 val.** bus aukojamos šv. Mišios Simno bažnyčioje, Alytaus rajone. Maloniai kviečiame dalyvauti. Teirautis tel. 8 616 98 650.

dienį. Išskirstę ruošiamės kitam susitikimui, nes mus svetingai priima mielos – Janina, Onutė, Elenutė. Džiaugiamės gražia Birštono gamta, gražia bažnytėle ir labai maloniui klebonu.

Susitikę visada prisimename Aldoną Matulytę (ar Matutytę), Sibire areštuotą 1951–1952 metais. Ji kilusi iš Žemaitijos, buvo mūsų muzikantė – grojo akordeonu. Mes norime ją susirasti, gal kas žinojus tolimesnį likimą. Parašykite adresu: **Janinai Jasilaitytė, B.Sruogos 8-17, Birštonas. Tel. (8 319) 56321.**

A.DUMŠAITĖ-KUPČINSKIENĖ, A.RUDZEVIČIŪTĖ

ILSÉKITES RAMYBEJE

Vytautas Adomas Šikšnys

1932–2007

Gimė Florencijos vienk., Raseinių r., pasiturinčių ūkininkų šeimoje. Mokėsi Kaulakių pradinėje, Šiluvos progimnazijoje, Raseinių gimnazijoje. 1949 m. kartu su šeima ištremtas į Sibirą – Irkutsko sr. N. Udrinsko r. Šipicino kaimą. Ten sukurė šeimą. 1958 m. paleistas iš komendantūros priežiūros be teisės grįžti į Lietuvą. Vis dėlto tais pačiais metais sugrižo į Raseinius ir pradėjo dirbti. 1966 m. baigė Kauno politechnikumą. Iki 1994 m. dirbo Šiaulių elektros tinklų Tytuvėnų poskyrio meistru, Kelmės elektros tinklų vyriausiuoju meistru bei viršininku. Aktyviai dalyvavo politinėje veikloje atkuriant Lietuvos Nepriklausomybę, buvo Kelmės rajono Sajūdžio grupės pirmininku. Su susigrąžinės tėvų žemę Florencijos ūkininkavo, iškėlė ekologinių ūkių, propagavo kaimo turizmą. Buvo LPKTS Raseinių filialo narys. 2005 m. išleido knygą – tremties dienoraštį „Gyvenimo ratus sukas...“

Palaidotas Betygalos kapinėse Raseinių rajone.

LPKTS Raseinių filialas

Kazimieras Lukoševičius

1924–2007

Gimė Ignalinos r., Puziniškio k. Dvidešimtmetis įsitraukė į pasipriešinimo okupantams judėjimą, vadovavo pogrindinei organizacijai „Vytis“. Su bendraminčiais rezistencijos dalyviamis rinko ginklus, šaudmenis, platino pogrindinę literatūrą. 1947 m. buvo areštuotas ir 1948 m. nuteistas 10 metų kalėti. Išvežtas į Užpoliarės lagerius. 1955 m. išleistas. Grįžęs į Lietuvą daugelį metų gyveno Saldutiškyje, Utenos r. Dirbo lietuvių kalbos ir literatūros mokytoju. Sukūrė šeimą, užaugino du sūnus. Išėjęs į pensiją paraše dvi atsiminimų knygas: „Lemties mozaika“ ir „Paslaptingasis Puziniškis“. 1998 m. jam suteiktas Laisvės kovų dalyvio statusas.

Palaidotas Utenos r. Saldutiškio mstl. kapinėse.

EPKTS Utenos filialas

Onutė Stravinskaitė-Daunoriene

1929–2007

Gimė Prienų r. Šilavoto valsč. Raudonupio k. ūkininkų šeimoje, auginusioje penkias dukteris ir tris sūnus. 1949 m. tėvas su dukterimis Onutė ir Birute buvo ištremtas į Krasnojarsko kr. Taštupo r. sovchozą. Kiti šeimos nariai slapstėsi Lietuvoje. 1958 m. Onutė su tėvu ir seserimi grįžo į Lietuvą. Ištekėjo už buvusio tremtinio Albino, gyveno Sarginės k., dirbo žemės ūkyje. Užaugino tris dukteris ir sūnus.

Palaidota Šilavoto parapijos kapinėse.

Artimieji

Juozas Žarkaitis

1923–2007

Gimė Varėnos r. Valkininkų valsč. Pamerkų k. ūkininkų šeimoje. Baigė Vilniaus amatų mokyklą, dirbo garvežių depe šaltkalviu. 1945 m. areštuotas kaip partizanų ryšininkas ir Vilniaus karų tribunolo nuteistas 10 metų. Kalėjo Magadano lageriuose, dirbo šachtose. Išleistas 1953 m. Į Lietuvą grįžti neleido, liko Magadane. Ten su lietuvaite sukūrė šeimą. 1957 m. buvo per teistas. 1961 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Elektrėnuose. Dirbo statybose, vėliau – Vievio paukštynė. Buvo aktyvus LPKS Elektrėnų poskyrio narys. Užaugino dvi dukteris.

Palaidotas Vilniaus Rokantiškių kapinėse.

Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKS Elektrėnų poskyris

Gegužės 26 d. (šeštadienį) Marijampolėje įvyks maklakoviečių susitikimas. Susitiksime 9.30 val. geležinkelio stotyje, prie 1948 m. trėmimo bėgių iš Sasnavos gatvės.

10.30 val. šv. Mišios Šv. Vincento bažnyčioje. Pojū aplankysime miesto kapines ir Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejų.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214

El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internte: <http://www.lpkts.lt>

Imones kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.

Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai

Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3900. Užs. Nr.

Kaina 1,30 Lt

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.